

שְׁהִיא הָעוֹלָם שֶׁל הַזְכָּר. ה"א
הַעֲלִינָה וְה"א הַתַּחְתּוּנָה, זו
תְּלוּיָה בְּזָכָר וְזוּ וְדַאי בְּנִקְבָּה.
וּמְשׁוּם כִּף אַבְרָהָם עָלָה בְּה"א
שְׁלַמְעֵלָה, וְשָׂרָה יָרְדָה בְּה"א
שְׁלַמְטָה.

עוֹד, שְׁפָתוֹב פֹּה יִהְיֶה זֶרְעָךְ,
וְלִמְדוּנוּ זֶרְעָךְ - זֶרְעָךְ מִמֶּשׁ,
שְׁהִיָּה מִתְחִיל לְהַפְנִס בְּבְרִית
הַזוּ. וּמִי שְׁמִתְחִיל לְהַפְנִס בְּבְרִית
הַזוּ - נִכְנָס. וּמְשׁוּם כִּף הַגֵּר
שְׁמִתְגִּיר נִקְרָא גֵר צָדֵק, מְשׁוּם
שְׁלֵא בָּא מִגְּזוּע קְדוֹשׁ שְׁנִמּוּלוּ.
וְעַל פֶּן, מִי שְׁנִכְנָס בְּזָה - שְׁמוֹ
כְּזָה: אַבְרָהָם. מְשׁוּם כִּף כְּתוּב בּוֹ
פֹּה יִהְיֶה זֶרְעָךְ, וְזֶרְעָךְ מִמֶּשׁ,
וְנִמְסָר לוֹ ה"א. וְאִם לֹא נִמְסְרָה
ה"א לְשָׂרָה, הִיָּה לוֹ לְאַבְרָהָם
לְהוֹלִיד לְמִטָּה, כְּמוֹ שֶׁהִכָּה הַזוּ
מוֹלִידָה לְמִטָּה.

אַחַר שְׁנִמְסְרָה לְשָׂרָה ה"א,
הַתַּחְבְּרוּ שְׁתֵּי הַהִי"ן יַחַד
וְהוֹלִידוּ לְמַעְלָה, וּמֵה שְׂיָצָא
מֵהֶם הוּא יו"ד. מְשׁוּם כִּף יו"ד
אוֹת הַרְאֵשׁ שֶׁל יִצְחָק, וְזָכַר. מִכָּאֵן
מִתְחִיל הַזְכָּר לְהַתְּפַשֵּׁט, וְעַל פֶּן
כְּתוּב (בְּרֵאשִׁית בֵּא) כִּי בִיִּצְחָק יִקְרָא
לְךָ זֶרַע. בִּיִּצְחָק וְלֹא בְךָ. יִצְחָק
הוֹלִיד לְמַעְלָה, שְׁכָתוֹב (מִיכָה ז)
תַּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב, וְיַעֲקֹב הַשְּׁלִים
הַכֹּל.

וְאִם תֹּאמַר, וְכִי אַבְרָהָם בְּזָה
נִאֲחַז וְלֹא יוֹתֵר, וְהִרִי כְּתוּב חֶסֶד
לְאַבְרָהָם? אֵלֶּא חֲלָקוּ כִּף הוּא,
מְשׁוּם שְׁעֵשֶׂה חֶסֶד עִם בְּנֵי
הָעוֹלָם. אֲבָל לְהוֹלִיד - כָּאֵן הוּא
אֲחִיז וּמִכָּאֵן מִתְחִיל, וְעַל פֶּן לֹא
נִמּוּל אַבְרָהָם אֵלֶּא בֵּן תְּשׁוּעִים
וְתִשׁוּעַ שְׁנָה, וְסוּד הַדְּבָר הִרִי
יְדוּעַ, וּבִאֲרֻנוֹהוּ כְּמִשְׁנֵתָנוּ.

וּמְשׁוּם כִּף יִצְחָק, הַדִּין הַקָּשָׁה,
יָצָא לְאַחַז לְחֲלָקוּ וּלְהוֹלִיד,
וְנִקְרָא חֶסֶד, וְעַל פֶּן יַעֲקֹב
הַשְּׁלִים הַכֹּל מֵהַצַּד הַזֶּה וּמֵהַצַּד

אַבְרָהָם סָלִיק לְעֵילָא וְנָטִיל רְזָא מֵה"א עֲלָאָה
דְּאִיהוּ עֲלֵמָא דְדְכּוּרָא. ה"א עֲלָאָה וְה"א
תַּתְּאָה, הַאי תַּלְיָא בְּדְכּוּרָא, וְהַאי בְּנִיִּקְבָּא
וְדַאי. וּבְגִין כִּף אַבְרָהָם סָלִיק בְּה"א דְעֵילָא,
וְשָׂרָה נִחְתָּא בְּה"א דְלַתְתָּא.

תּוּ דְכְּתִיב פֹּה יִהְיֶה זֶרְעָךְ. וְתִנָּא זֶרְעָךְ, זֶרְעָךְ
מִמֶּשׁ, דְּהָוָה שְׂאֵרִי לְמִיעֵל בְּהַאי קַיִים,
וּמָאֵן דְּשְׂאֵרִי לְמִיעֵל בְּהַאי קַיִים עָאל. וּבְגִינִי
כִּף גִּיּוֹרָא דְאַתְגְּזוּר גֵּר צָדֵק אִקְרִי בְּגִין דְלֵא
אַתָּא מִגְּזוּעָא קְדִישָׁא דְאַתְגְּזוּרוּ, וְעַל דָּא מָאֵן
דְעָאל בְּהַאי שְׁמִיָּה כְּהַאי אַבְרָהָם, בְּגִין כִּף
כְּתִיב בִּיָּה פֹּה יִהְיֶה זֶרְעָךְ, זֶרְעָךְ מִמֶּשׁ.
וְאַתְמָסֵר לִיָּה ה"א. וְאִי לֹאֹ דְאַתְמָסֵר ה"א
לְשָׂרָה הָוָה לִיָּה לְאַבְרָהָם לְאוֹלִיד לְתַתָּא כְּמָה
דְּהַאי כ"ה אוֹלִידֵת לְתַתָּא.

בְּתַר דְאַתְמָסֵרֵת ה"א לְשָׂרָה אַתְחַבְּרוּ תְרִין
הַהִי"ן כְּחֻדָּא וְאוֹלִידוּ לְעֵילָא, וּמֵאִי
דְנִפְק מְנִיָּהוּ הוּא יו"ד, בְּגִינִי כִּף יו"ד אֵת
רִישָׁא דְיִצְחָק דְכַר. מִכָּאֵן שְׂאֵרִי דְכּוּרָא
לְאַתְפְּשֵׁטָא, וְעַל דָּא כְּתִיב, (בְּרֵאשִׁית בֵּא) כִּי
בִיִּצְחָק יִקְרָא לְךָ זֶרַע. בִּיִּצְחָק וְלֹא בְךָ. יִצְחָק
אוֹלִיד לְעֵילָא דְכְּתִיב, (מִיכָה ז) תַּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב.
יַעֲקֹב אֲשֻׁלִים כְּלָא.

וְאִי תִימָא וְכִי אַבְרָהָם בְּהַאי אַתְאַחִיד וְלֹא
יִתִיר, וְהָא כְּתִיב חֶסֶד לְאַבְרָהָם. אֵלֶּא
חוֹלְקָא דִילִיָּה כִּף הוּא בְּגִין דְעַבִּיד חֶסֶד עִם
בְּנֵי עֲלֵמָא. אֲבָל לְאוֹלִידָא הֵכָּא אַחִיד וּמֵהֵכָּא
שְׂאֵרִי. וְעַל דָּא לֹא אַתְגְּזוּר אַבְרָהָם אֵלֶּא בֵּן
תְּשׁוּעִים וְתִשׁוּעַ שְׁנָה. וְרְזָא דְמִלָּה הָא אַתְיִידַע
וְאוֹקִימָנָא בְּמִתְנִיתָא דִילָן.

וּבְגִין כִּף יִצְחָק דִּינָא קִשְׂיָא נִפְק לְאַחֻדָּא
לְחוֹלְקִיָּה, וְלְאוֹלִידָא וְחֶסֶד אִקְרִי, וְעַל
דָּא יַעֲקֹב אֲשֻׁלִים כְּלָא מֵהַאי סְטָרָא וּמֵהַאי